

Sygn. akt IV U 765/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania małoletniego M. C. reprezentowanego przez opiekuna F. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 20 marca 2013 roku nr (...)

w sprawie M. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę rodzinną

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się M. C. rentę rodzinną począwszy od dnia 7 stycznia 2013r.

Sygn. akt IV U 765/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 listopada 2013 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 20 marca 2013 r. odmówił M. C. wypłaty renty rodzinnej po zmarłej babci B. C.. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał - powołując się na art. 67, 68 i 69 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.), iż ubezpieczonemu nie przysługuje renta rodzinna, z uwagi na to, że nie została spełniona jedna z przesłanek do uzyskania przedmiotowego świadczenia w postaci przyjęcia na wychowanie przez zmarłą swojego wnuka M. C.. Zdaniem ZUS wprawdzie opieka nad wnukiem została powierzona dziadkom – zmarłej i jej mężowi, jednak nie wykonywali oni stałej opieki, gdyż opieką edukacyjną dziecka zajmowała się jego ciotka – A. C. (2).

Odwołanie od decyzji ZUS wniósł M. C. (reprezentowany przez swojego opiekuna F. C.) podnosząc, iż decyzja ZUS jest nieprawidłowa i została podjęta bez zbadania jego sytuacji życiowej. Otóż od wieku niemowlęcego wychowywaniem, utrzymywaniem i zapewnianiem opieki małoletniemu zajmowali się zmarła B. C. i jej mąż F. C., którzy podejmowali wszystkie kluczowe decyzje dotyczące dziecka, a jedynie czasem korzystali z pomocy osób najbliższych w tym jego ciotki – A. C. (2).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie powołując argumentację z zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podniósł, iż skoro w zebraniach szkolnych uczestniczyła ciocia odwołującego –

A. C. (2) i otrzymywała informacje na temat jego wyników w nauce, to nie została spełniona ustawowa przesłanka do przyznania przedmiotowego świadczenia w postaci przyjęcia na wychowanie odwołującego przez zmarłą B. C..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

M. C. urodził się w dniu (...). Od ok. 8 miesięcy życia mieszkał i przebywał u dziadków – B. i F. C.. Małoletni pochodzi ze związku małżeńskiego A. i A. C. (1). Jego rodzice wychowywali wspólnie siedmioro dzieci, jednak wykazywali duże trudności z wywiązywaniem się z rodzicielskich powinności. W efekcie M. C. trafił pod opiekę dziadków ojczystych. Na mocy wyroku rozwodowego rodzicom zawieszono wykonywanie władzy rodzicielskiej nad synem, a miejsce pobytu małoletniego ustalono właśnie przy w/w opiekunach. W chwili obecnej małoletni nie ma kontaktu z matką, z ojcem widuje się, jednak ich relacje pozostają napięte. W 2009 r. przed Sądem Rejonowym w Tarnowie toczyło się postępowanie o ustanowienie opieki prawnej nad małoletnim, które zakończyło się w dniu 16.06.2009 r. wydaniem postanowienia, na mocy którego obowiązki związane z tą funkcją powierzono dziadkowi chłopca – F. C. liczącemu wówczas (...) lat. W domu dziadków ojczystych małoletni miał zapewniony poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji, dobre warunki do nauki i wypoczynku, a jego bieżące potrzeby były realizowane w należyтым stopniu.

Dowód:

- akta ZUS,

- opinia RODK z dnia 9.01.2004 r. – k. 17-31,

- dokumenty skserowane z akt sprawy III RNsm 961/12 Sądu Rejonowego w Tarnowie w postaci wywiadu środowiskowego z dnia 27.12.2012 r., opinii RODK z dnia 14.10.2013 r. i wywiadu środowiskowego z dnia 7.11.2013 r. – k. 39-51.

Obecnie M. C. jest uczniem III klasy Gimnazjum (...) w T.. W dalszym ciągu mieszka ze swoim opiekunem prawnym F. C., stryjem R. C. oraz jego żoną A. C. (2). F. C. pomimo podeszłego wieku stara się zapewnić małoletniemu odpowiednią opiekę, interesuje się jego potrzebami, zdrowiem i edukacją. Jeśli chodzi o kwestie związane z nauką w szkole chłopca to w tym zakresie pomaga jego ciotka - A. C. (2). Przychodzi ona do szkoły na wywiadówki i utrzymuje kontakt ze szkołą do czego jest pisemnie upoważniona przez opiekuna chłopca z uwagi na jego podeszły wiek i schorowanie. Od momentu, gdy odwołujący poszedł do szkoły A. C. (2) uczestniczyła w zebraniach szkolnych, zasięgała informacji przekazując je później opiekunowi i zajmowała się kwestiami szkolnymi również z uwagi na fakt, iż jest nauczycielką i zna realia funkcjonowania szkoły. Nie uczestniczyła natomiast czynnie w wychowywaniu, utrzymywaniu, czy też odrabianiu zadań domowych z chłopcem. Do momentu śmierci babci w listopadzie 2012 r. odwołujący nie sprawiał poważniejszych kłopotów wychowawczych.

Dowód:

- akta ZUS,

- zeznania świadków E. W. i A. C. (2) – k. 53-54,

- dokumenty skserowane z akt sprawy III RNsm 961/12 Sądu Rejonowego w Tarnowie w postaci wywiadu środowiskowego z dnia 27.12.2012 r., opinii RODK z dnia 14.10.2013 r. i wywiadu środowiskowego z dnia 7.11.2013 r. – k. 39-51.

Decyzją z dnia 20.03.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. C. wypłaty renty rodzinnej po zmarłej babci B. C.. Od powyższej decyzji złożono odwołanie.

Dowód: akta ZUS

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zalegające w aktach organu rentowego oraz aktach sądowych, jak również w oparciu o zeznania świadków E. W. i A. C. (2).

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Poza tym treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania świadków E. W. i A. C. (2). Korespondowały one ze sobą wzajemnie jak i z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały żadnych wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne. Razem wzięte dały pełny i jasny obraz badanej rzeczywistości.

Sąd rozważył co następuje:

Odwołanie podlega uwzględnieniu.

Stosownie do treści art. 65 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (tj. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Do renty rodzinnej zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy uprawnieni są członkowie rodziny, do których zalicza się:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

W myśl art. 68 ust. 1 powyżej wskazanej ustawy dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Z kolei zgodnie z dyspozycją ust. 2 powołanego artykułu jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Po myśli art. 69 ustawy przyjęte na wychowanie i utrzymanie wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 2, mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełniają warunki określone w art. 68, a ponadto:

- 1) zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na rok przed śmiercią ubezpieczonego (emeryta lub rencisty), chyba że śmierć była następstwem wypadku, oraz

2)nie mają prawa do renty po zmarłych rodzicach, a gdy rodzice żyją, jeżeli:

a)nie mogą zapewnić im utrzymania albo

b)ubezpieczony (emeryt lub rencista) lub jego małżonek był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.

W niniejszym stanie faktycznym wszystkie powyższe przesłanki przyznania renty rodzinnej małoletniemu M. C. po jego zmarłej babci B. C. zostały spełnione. ZUS odmawiając przyznania przedmiotowego świadczenia kwestionował tylko jedną z nich w postaci przyjęcia na wychowanie przez dziadków ubezpieczonego z uwagi na fakt, iż w zebraniach szkolnych dotyczących podopiecznego uczestniczyła ciotka A. C. (2) i otrzymywała informacje na temat jego wyników w nauce.

Mając powyższe na uwadze należy podnieść, iż sporną kwestią zajmował się również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4.11.2009 r. (I UK 142/09), w którym stwierdzono, iż: Przyjęcie na wychowanie oznacza, że nie ma rodziców, którzy realizowaliby wychowanie, bądź też rodzice (rodzic) nie realizują obowiązku wychowywania i obowiązek ten, łącznie z dostarczaniem utrzymania, przejmują dziadkowie. Warto podkreślić, że przepisy art. 67 i 69 na pierwszym miejscu stawiają przesłankę przyjęcia na wychowanie. Przez przyjęcie na wychowanie należy rozumieć stałe sprawowanie pieczy na dzieckiem, polegające na opiece nad nim, przekazywaniu mu wiedzy, zapewnieniu osiągnięcia rozwoju fizycznego i psychicznego oraz doprowadzeniu do samodzielności. Sam stały kontakt jest jednak niewystarczający.

Zatem pod ogólną formułą przyjęcia na wychowanie i utrzymanie należy rozumieć wszystkie te sytuacje, które oznaczają przyjęcie dziecka do tzw. wspólnoty domowej, a co za tym idzie, zaspokajanie potrzeb życiowych i materialnych, jak również podejmowanie w jego imieniu istotnych decyzji związanych z egzystencją, edukacją oraz procesem wychowawczym. Przesłanki przyjęcia na wychowanie i utrzymanie muszą występować łącznie (patrz: K. Antonów, M. Bartnicki, B. Suchacki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, ABC, 2009, wyd. III.).

Rola członków rodziny, w tym dziadków, w procesie wychowawczym dziecka jest oczywista, tym niemniej nie oznacza jeszcze automatycznie spełnienia przesłanki "przyjęcia na wychowanie" W ustalonych okolicznościach sprawy nie może być jednak jakichkolwiek wątpliwości, iż wychowywanie M. C. spoczywało na jego dziadkach – opiekunie prawnym F. C. i jego zmarłej żonie B. C., z którymi odwołujący razem zamieszkiwał, pod których pieczę faktycznie pozostawał. Dziadkowie zaspokajali wszelkie potrzeby życiowe i materialne podopiecznego od jego wczesnego etapu życia. Mając to na uwadze Sąd uznał, iż M. C. spełnia wszystkie warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej po zmarłej babci, o których mowa w art. 67, 68 i 69 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie przedmiotowych przepisów i art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 20.03.2013 r. przyznając M. C. rentę rodzinną począwszy od dnia 7.01.2013 r. (od dnia złożenia wniosku).

SSR (del.) Jacek Liszka

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)